

Százmilliók – regionális célokra

Négymillió ecus támogatási keretet biztosít az EU Phare-programja a dél-alföldi régióknak. A pályázat leadási határideje augusztus 31., a támogatások odaítéléséről pedig még ebben az évben döntés születik. Az pályázhat sikerrel, akiknek az elképzelése megfelel az EU regionális politikájának, illetve a Dél-Alföld egészének jövőjét szolgálja.

Az Európai Unió (EU) működésében, a rendelkezésre álló pénzalapok elosztásában kiemelkedő szerepe van a pályázatoknak. Az unió különböző szervei a prioritások meghatározása után azokat az elképzeléseket részesítik jelentős anyagi támogatásban, amelyek jó, hasznos, hatékony ötleteket kívánnak megvalósítani. Magyarország számára is komoly bevételi lehetőségeket kínálnak a különböző pénzalapok, amelyekkel még csak most ismerkedünk. Természetesen nemcsak országos szinten lehet pályázni: az igényekkel jelentkezni lehet megyei, települési, kisközségi vagy akár egyéni szinten is. A lényeg az, hogy menedzselhető és működőképes legyen a projekt.

A Dél-Alföld abban a szerencsés helyzetben van, hogy a dél-dunántúli régióval egyetemben az EU Phare-programjából 4-4 millió ecus finanszírozásban részesül. A Regionális Kísérleti Program Alap (RKPA) keretében meghirdetett pályázat célja a regionális hatású fejlesztési projektek megvalósításának elősegítése. Jelentős könnyebbség a majdan győztes pályázóknak, hogy a magyar kormány és az EU közötti megállapodás értelmében nemcsak uniós forrásra, hanem ennek birtokában hazai kormányzati támogatásra is lehet számítani. Az RKPA elő kívánja segíteni a gyakorlati tapasztalatok kialakulását a regionális együttműködés, a regionális stratégiák kialakítása és megvalósítása, valamint a fejlesztési programok regionális szinten történő támogatása terén.

Mivel a kifizetések nagyszámú projektekre számítanak, ezért az igényelhető legalacsonyabb összeg 5 millió forint (kb. 22 ezer ecu), a legmagasabb pedig 100 millió forint (kb. 435 ezer ecu). Ugyanakkor elvárás a programokkal szemben, hogy 20 és 60 százalék közötti önfinanszírozásra legyenek képesek. A beruházási programelemek esetében pedig legfeljebb 80 százalékgig terjedhet.

Az értékelés első lépése a pályázatok formai elbírálása, illetve alkalmasságuk vizsgálata. Ezt a munkát a Regionális Fejlesztési Ügynökség munkatársai végzik, akik az esetlegesen formai okok miatt kizárt pályázókat levélben értesítik a döntésről, az indok megjelölésével.

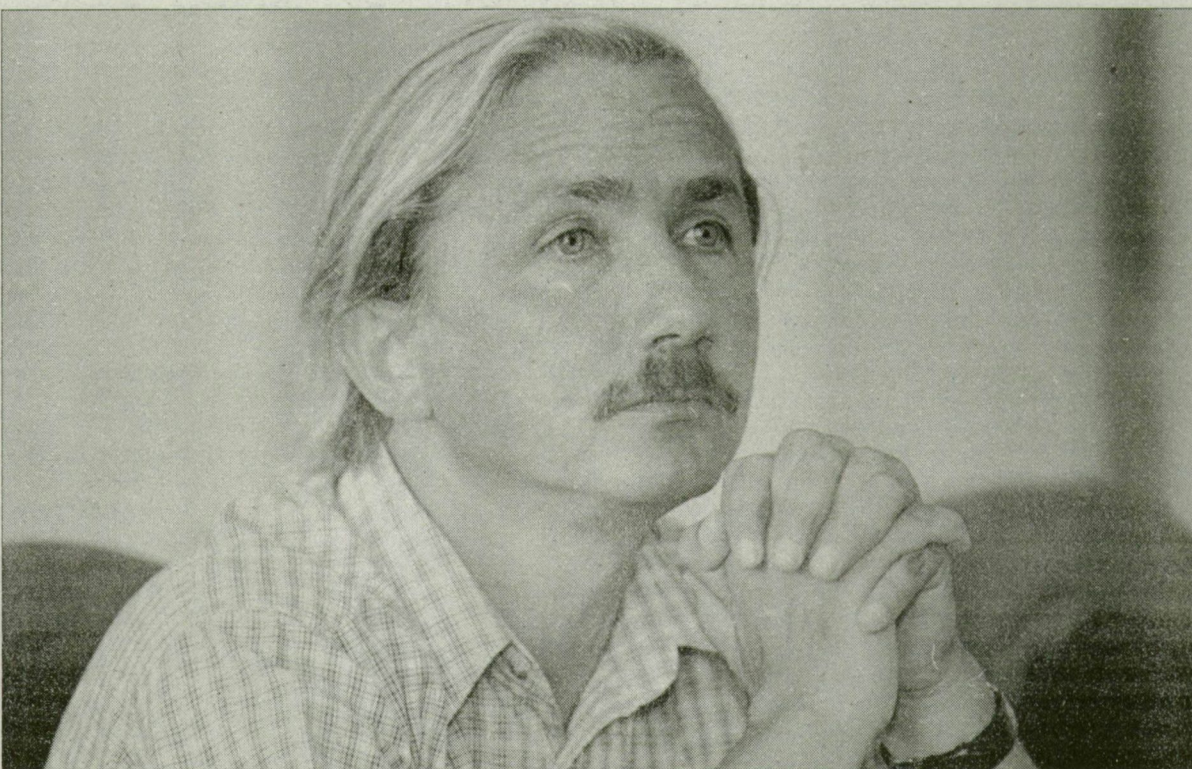
Ezt követően szakmai szempontból értékelik a beadott munkákat, s ebben a szakaszban is lehetőség van arra, hogy a kevésbé alkalmas projekteket elutasítsák. A következő szakaszban az ügynökség munkatársai konzultálnak a pályázókkal, s olyan javaslatokat adnak, amelyekkel még hatékonyabban tudják kihasználni a rendelkezésre álló lehetőségeket. Végül a Regionális Fejlesztési Tanács dönt a programok támogatásáról, melyet a Phare Programiroda hagy jóvá véglegesen.

Érdemes kitérni a pályázati kiírás regionális kritérium-rendszerére, amelyben öt főbb területre osztják az értékelési szempontrendszert.

A régiómarketing fejlesztése kapcsán megvizsgálják, hogy a projekt milyen mértékben járul hozzá egy egységes regionális image és identitás kialakításához, a régió országos és nemzetközi ismertségének növeléséhez, s milyen mértékben segíti elő a régió vonzóvá tételét a lehetséges befektetések számára. Az idegenforgalom fejlesztése területén arra kíváncsiak a kifizetők, hogy a projekt milyen mértékben épít a régió természeti és idegenforgalmi adottságaira, mennyiben járul hozzá a régió turisztikai vonzerejének növeléséhez, illetve létrejön-e a projekt eredményeként működő, a támogatás folyósítását követően is fennmaradó önfenntartó rendszer. A területi integrációk és együttműködések fejlesztése vonatkozásában az elbírálás során kitérnek arra, hogy milyen a projekt által elérni kívánt regionális együttműködés komplexitása és mértéke, mennyire irányul a projekt a helyi alapterület feldolgozására, a helyi termékek, vagy a terület fejlesztésére, illetve mennyiben biztosított a program eredményeként létrejövő termékek piaci háttere. Az agrárinnováció fejlesztésén munkálkodók számára megválaszolandó kérdés, hogy létrehoz-e a projekt önfenntartó, a támogatás befejeződése után is működőképes rendszert, mennyire veszi figyelembe a projekt a környezeti szempontból fenntartható fejlődés szempontjait, s hogy milyen mértékben épít a helyi lehetőségekre és adottságokra, a már meglévő intézményekre és kapacitásokra, helyi humán erőforrásokra. Végezetül azoknak, akik a közgazdasági infrastruktúra fejlesztésére pályáznak, figyelembe kell venniük, hogy a projekt mennyire járul hozzá a régió gazdasági fejlődéséhez, valamint az új és fontos infrastrukturális elemek létrehozásához, illetve mennyiben reális a projekt teljes megvalósítása és befejezése.

Akiknek tehát felkeltette az érdeklődését a pályázati kiírás, az érdeklődhet az ügynökségnél (Szeged, Széchenyi tér 3.), ahol kétezer forint plusz áfáért a pályázathoz szükséges dokumentumok is beszerezhetők.

• Hol kezdődik Szeged-ország? Cicává vált kis tigrisek

Lengyel László: – A bajok nagyok, a kezelés kockázatos. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Helmut Kohl vélhetően megbukik a szeptemberi választásokon, így elveszítjük az utolsó olyan politikust, aki erős elkötelezettséget érez az Unió keleti bővítése iránt – állítja Lengyel László, a Pénzügykutató Rt. elnöke, aki szerint Közép-Európában is az euroszeptikus erők kerekednek felül.

Az elmúlt években válságba jutott a globalizációval kapcsolatos klasszikus elképzelés, amely szerint a világ egységesítése folyamatos. Úgy vélték, hogy a három nagy régió centrumában lévő országok, Németország, az Egyesült Államok és Japán húzzák magukkal a periféria gazdaságait, ami visszahat rájuk is. A növekedés így fenntartható. – Ez a teória az elmúlt években látványosan összeomlott – állítja Lengyel László. – Három-négy évvel ezelőtt az Egyesült Államoknak 58 milliárd dollárjába került, hogy Mexikót kihúzza a válságból. 1997 őszén előbb úgy tűnt, hogy az úgynevezett kis tigriseknél vannak pénzügyi bajok, de kiderült, hogy Japán sem ússza meg. Mára az is kizárt, hogy az Európai Unió

motorjának tartott Németország is lelassult, Közép-Európa pedig nem tud kilábalni az évek óta tartó válságból. A világról alkotott korábbi elképzelések tehát megrendültek, a periféria felemelése immár drága és kockázatos. A bajok tehát nagyok, a kezelés kockázatos, miközben mindenki rettegve nézi Kínát: egy összeomlás szörnyű következményekkel járhat.

• Az elmúlt évek felismerése hogyan hatott térségünk államaira?

– Egyrészt világosabb lett a helyzet, hiszen megnevezték azokat az országokat, akiket fel kívánnak venni a NATO-ba és az Európai Unióba. Másrészt zavarosabb, hiszen Csehország, Észtország, Lengyelország, Magyarország és Szlovénia polgárai és politikusai azt hitték, hogy rövid és automatikus lesz az út az Unióba, mely nem olyan ütemben bővül, ahogy azt Maastrichtban elhatározták. Maguk előtt látják az ázsiai, cicává vált kis tigrisek sorsát.

• Hogyan hatnak a nyugat-európai választások a közép-európai jelentkezők felvételére?

– Helmut Kohl vélhetően megbukik a szeptemberi választásokon, így elveszítjük az utolsó olyan politikust, aki erős elkötelezettséget érzett az

Unió keleti bővítése iránt. A franciáknál a baloldali nemzeti jelszavakkal győzött. Nem Kelet-Európában kell teremteni munkahelyeket, mondták, hanem idehaza, hiszen Franciaországban is nagy a munkanélküliség. Egyébként Kohl vetélytársa, Schröder is ugyanezt akarja Németországban.

• Az utóbbi választásokon a posztkommunista országokban is az úgynevezett euroszeptikus erők kerekedtek felül.

– Csehországban a szociáldemokraták győztek, akik szeretik ugyan Európát, mégis a privatizációs hitelszerződések felülvizsgálatával kezdik működsüket. Lengyelországban és Magyarországon azokra szavaztak, akik erős államot kívánnak megteremteni. Tíz évvel ezelőtt, a kommunizmus elleni harc miatt, a decentralizálás volt a cél, majd a piac védelmezése újra a központosítást óhajtók hangját erősítette fel.

• A nyugati cégek mégis szívesen fektetnek be Közép-Európában. Miért szeretik annyira ezt a térséget?

– Lengyelországból könnyű elérni a Baltikumot, Belorussziát és Ukrajnát, míg Magyarországról Romániát, Dél-Ukrajnát és a délszláv térséget. A nyugati üzletekben

logisztikai központként fogják használni ezt a két országot, valamint keleti érdekeltségeibe innen toboroz munkaerőt. Nincs az az őrült német, aki akár egy órát is hajlandó lenne dolgozni Sepsiszentgyörgyön vagy Kijevben. Menjenek oda a magyarok, illetve a lengyelek.

• Milyen hasznot húzhat ebből Délkelet-Magyarországból?

– A regionális különbségek mindig nőni fognak. Mondhatja azt a Fidesz, hogy 7-9 százalékos lesz a gazdasági növekedés. Győr-Sopronban biztosan. De Békésben örülnek a másfél százaléknak is, Szabolcsban pedig annak, ha nem lesznek mínuszban. Csongrád megye kedvező helyzetben van, bár még mindig hiányzik a megfelelő úthálózat, a multinacionális cégekkel való együttműködés és a stratégia: mit lehet kezdeni a határ túloldalán? Szeged már fekvésénél és méreténél fogva is Délkelet-Magyarország régióközpontja. Akár lesz közigazgatási reform, akár nem, a megye elsovd. Már most sem lehet megmondani, hogy mi is az? Sülyüknél fogva emelkednek ki a régióközpontok. Hamarosan ott kezdődik Szeged-ország, ahol Budapest-ország véget ér.

Tóth-Szenesi Attila

• Az EU-nagykövet elégedett Az Unió: népek együttműködése

Nemcsak Magyarország uniós csatlakozásának időpontja, hanem a belső szervezeti átalakítások miatt is vannak még kérdőjelek, az EU magyarországi nagykövete azonban ígéri: hamarosan konkrét, a bővítésekre vonatkozó javaslatokat kap az Uniótól a magyar kormány.

A közelmúltban Szegedre látogatott Michael Lake, az Európai Unió budapesti missziójának vezetője. A diplomátát többek között regionális együttműködésekéről, s hazánk EU-tagságának várható időpontjáról kérdeztük.

• Hogyan kell értékelni a határ menti együttműködést két olyan ország között, amelyek valószínűleg egymástól eltérő

időpontban lesznek EU-tagok. Vagyis az EU-határok hosszú ideig kettévágják majd a régiót.

– Ez a helyzet egyelőre megoldatlan, a kérdés nyitott. Az együttműködést elsősorban Románia és Magyarország között kell megszilárdítani, ugyanakkor ez nemcsak a tagjelölt országoknak, hanem az Európai Uniónak is fontos. Ausztriával és Szlovéniával szilárdabb a határ menti együttműködés, de ezek a kérdések is politikai döntéseken múlnak. Nehéz a jövőbe látni.

• Ön szerint 2002, vagy 2005 a valószínűbb időpont, amikor Magyarországon uniós tag lehet?

– A 2002-es dátum Magyarország elképzelése, nem az EU-é, a 2005-ös pedig a leköszönő brit elnökség felvetése. Az EU Tanácsa még

nem határozta meg a csatlakozás pontos időpontját. Egy dolog azonban bizonyos: az EU csak akkor veszi fel az új tagokat, ha azok minden téren felkészültek lesznek.

• Hogyan értékeli az új magyar kormány hozzáállását az integrációhoz?

– Nincs nyoma annak, hogy késleltetni szeretnék a folyamatot, sőt, Martonyi János, az új külügyminiszter megerősítette: a csatlakozás minden téren gyorsítani szeretné. Úgy látom, Magyarország részére kielégítőek az előkészületek, ezt mutatják az eddig feldolgozott adatok is. Az Unió részéről az új kormánytól elvárjuk – ahogy a korábbiól is –, hogy szep-tembertől készen álljon a tárgyalásokra. Ha ez így történik, az EU már október-november környékén kész ter- vet tud ajánlani a bővítéssel

kapcsolatban. A hangsúlyt a különböző népek együttműködésére érdemes helyezni. Ezen a téren sok kérdés megoldatlan, pedig Magyarországon a magyar lakosság mellett jelentős számú kisebbség él. Emellett tanácsos lenne a közigazgatás rendszerét egyszerűsíteni. Természetesen az EU és Magyarország érdekeit együtt kell mérlegelni.

• A bővítés előtt azonban az EU-nak is végre kell hajtani a belső intézményi reformokat. Hogy áll ez a folyamat?

– Természetesen mi is tervezünk reformokat, újításokat, például az EU Tanácsának méretét, összetételét illetően, de sok más területen is. Ezen problémák megoldása nagy hozzáértést és jó időztetés igényel, s elfogadtatásukat nem szabad elkapkodni.

A. É. – A. L.

Phare – az Interneten

• Munkatársunktól
A Phare-program az EU-integrációra törekvő országok széleskörű támogatásával foglalkozik. Magyarországon a teljes körű tagságra történő felkészüléséhez, az uniós vívmányok átvételéhez és alkalmazásához nyújt segítséget a nem kormányzati, de megfelelő szakértelemmel rendelkező cégek, szervezetek és intézmények részére.

Az egyenlő esélyek biztosítása érdekében az Európai Bizottság a 300 ezer ECU feletti finanszírozási pályázatokat az Interneten teszi közzé. Cím: „http://europa.eu.int/comm/dgl/pha/re/to/luptend.htm”. A jelentkezők az EB-honlapján feltétlenül kérjenek regisztrációs számot (CCR Registration Number). A meghirdetett projektekre érkező pályázatok közül a leginkább felkészült, megfelelő szakmai háttérrel és tapasztalattal rendelkező jelentkezőket szűrik ki, közülük meghívásos pályázattal választják ki a végső győzteseket.

EU-dátumok

• DM/DV-információ
Nagy lendülettel „folynak” a találgatások hazánk uniós csatlakozásának időpontját illetően. Nagy felbolydulást keltett Christian Schmidt német kereszténydemokrata minapi kijelentése, miszerint a társult országok csak 2015-re válhatnak teljes jogú tagokká. Szájer József ezt a keleti bővítés elleni támadásnak tartja. Ugyanis a csatlakozás időpontját csak az idén november 10-én kezdődő integrációt előkészítő tárgyalássorozatok hossza határozza meg. Ezek azonban előreláthatólag már 2000-re befejeződhetnek. Ezt követik majd a parlamenti ratifikációk, amelyek legfeljebb két évig tartanak. Magyarország – megfelelő teljesítmény esetén – tehát 2002-re teljes jogú taggá válhat. A nehézségek abban rejlenek, hogy az unióban még mindig nem történtek meg a legfontosabb belső reformok és az intézmény átalakítások.

Európai Dialógus

• Munkatársunktól
Az Európai Bizottság két-havonta megjelenő lapjának, az Európai Dialógusnak legújabb száma legfőképp sporttal foglalkozik. Ezen kívül a jelölt országok számára kijelölt pénzek megbízható kezeléséről, az EU pénzügyi ellenőrzésének, illetve a közlekedési ágazat szabályozásának szükségéről is olvashatunk. Megtudhatjuk, Klaus von der Pals-sal, az Európai Bizottság bővítési munkacsoportjának főigazgatójával készült beszélgetésből, hogy milyen kihívásokkal néznek szembe a csatlakozásra váró országokkal folytatott tárgyalásokon a diplomaták. A lap foglalkozik még a gazdasági és pénzügyi főigazgatóság legújabb gazdasági előrejelzéseivel is. Ezek mellett interjút közöl Hanna Gronkiewicz-Waltzal, a Lengyel Bank elnökével, aki az euróról és arról mond véleményt, hogy az egységes valutának milyen hatása lesz saját országukra. E problémáról minden tagjelölt országnak ki kell alakítania álláspontját, attól függetlenül, hogy csatlakoznak-e az EU-hoz vagy sem.